Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 7. syyskuuta 2023
(OR. en)

12485/23
ADD 1

Toimielinten välinen asia:
2023/0318(NLE)

PROCIV 57
ENV 925
JAI 1084
SAN 494
COSI 140
CHIMIE 85
ENFOPOL 356
RECH 380
CT 133
DENLEG 38
COTER 153
RELEX 987
ENER 467
HYBRID 53
TRANS 329
CYBER 203
TELECOM 251
ESPACE 45
ATO 48
CSC 408
ECOFIN 839
CSCI 149
DATAPROTECT 216
MI 698
CODEC 1500
COPS 418
JAIEX 46
COPEN 292
IND 441
POLMIL 221
IPCR 55
DIGIT 160
DISINFO 62
CSDP/PSDC 608
MARE 18
POLMAR 47

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	6. syyskuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 526 final
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI suunnitelmaksi koordinoidusta unionin tason reagoinnista kriittisen infrastruktuurin häiriöihin, joilla on huomattavaa rajatylittävää merkitystä

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 526 final.

Liite: COM(2023) 526 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 6.9.2023
COM(2023) 526 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI

suunnitelmaksi koordinoidusta unionin tason reagoinnista kriittisen infrastruktuurin häiriöihin, joilla on huomattavaa rajatylittävää merkitystä

LIITE

Tässä liitteessä kuvataan koordinoidusta reagoinnista merkittäviin kriittisen infrastruktuurin poikkeamiin tehdyn suunnitelman (”kriittistä infrastruktuuria koskeva suunnitelma”) periaatteet, tavoitteet, keskeiset toimijat, toimivuus ja vuorovaikutus olemassa olevien kriisinhallintamekanismien kanssa. Suunnitelmalla pyritään parantamaan jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen välistä yhteistyötä tällaisissa poikkeamatilanteissa sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Tämä suunnitelma ei millään tavoin vaikuta muiden järjestelyjen tehtävään tai toimintaan.

OSA I: TAVOITTEET, PERIAATTEET, TOIMIJAT JA MUUT VÄLINEET

1. Tavoitteet

Kriittistä infrastruktuuria koskevalla suunnitelmalla on kolme päätavoitetta, joiden avulla pyritään reagoimaan kriittisen infrastruktuurin merkittävään poikkeamaan:

(a) **yhteinen tilannekuva**, koska hyvä ymmärrys jäsenvaltioissa tapahtuvan kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman luonteesta, syistä ja mahdollisista seurauksista keskeisille operatiivisille ja strategisille/poliittisille sidosryhmille on olennaisen tärkeää, jotta siihen voidaan reagoida koordinoidusti ja asianmukaisesti;

(b) **koordinoitu julkinen viestintä**, koska sen avulla voidaan lieventää kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman kielteisiä vaikutuksia ja vähentää ristiriitaisuuksia suurelle yleisölle suunnatussa viestinnässä jäsenvaltioissa ja niiden välillä. Julkisen viestinnän selkeys on tärkeää myös disinformaation seurausten lieventämiseksi;

(c) **tehokas reagointi**, koska jäsenvaltioiden toimien sekä jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen välisen yhteistyön vahvistaminen voi lieventää kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman vaikutuksia ja mahdollistaa keskeisten palvelujen ripeän palauttamisen toimintakykyiseksi tavalla, joka minimoi haavoittuvuuden uusille merkittäville poikkeamille.

2. Periaatteet

Suhteellisuusperiaate

Häiriöitä aiheuttavat kriittisen infrastruktuurin ja/tai keskeisten palvelujen tarjonnan poikkeamat eivät usein täytä tämän suosituksen 2 kohdassa määriteltyä kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman määritelmää. Niihin voidaan periaatteessa puuttua tehokkaasti kansallisella tasolla. Sen vuoksi kriittistä infrastruktuuria koskevaa suunnitelmaa sovelletaan ainoastaan kriittisen infrastruktuurin merkittäviin poikkeamiin.

Toissijaisuusperiaate

EU:n lainsäädännön mukaan kriittisen infrastruktuurin häiriöihin ja kriittisten toimijoiden tarjoamien keskeisten palvelujen häiriöihin reagointi on ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla. Asianomaisilla unionin toimielimillä, elimillä, toimistoilla ja virastoilla sekä Euroopan ulkosuhdehallinnolla (EUH) on kuitenkin tärkeä täydentävä rooli silloin, kun kyseessä on kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama, jolla on kriittistä rajat ylittävää merkitystä, koska tällainen poikkeama voi vaikuttaa useisiin tai jopa kaikkiin sisämarkkinoiden taloudellisen toiminnan osa-alueisiin, unionin alueella asuviin kansalaisiin ja unionin kansainvälisiin suhteisiin.

Täydentävyys

Kriittistä infrastruktuuria koskevassa suunnitelmassa otetaan huomioon unionin tasolla olemassa olevat kriisinhallintamekanismit eli neuvoston poliittisen kriisitoiminnan integroidut järjestelyt (IPCR), komission sisäinen nopea yleishälytysjärjestelmä ARGUS, Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismi, jota tukee EU:n hätäavun koordinointikeskus (ERCC), ja EUH:n kriisinhallintamekanismi. Lisäksi siinä hyödynnetään alakohtaisia järjestelyjä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555[1] laajamittaisen kyberturvallisuuspoikkeaman koordinoitua hallintaa koskevia säännöksiä sekä suunnitelmassa koordinoidusta reagoinnista laajamittaisiin rajat ylittäviin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja -kriiseihin[2] (”kybersuunnitelma”) vahvistettua kehystä, liikennealan yhteyspisteiden verkostoa[3] ja Euroopan ilmaliikenteen kriisien koordinointiyksikköä[4].

Lisäksi kriittistä infrastruktuuria koskevan suunnitelman pohjana toimivat ja sovellettavaksi tulevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2022/2557[5] perustetut rakenteet ja mekanismit, erityisesti toimivaltaisten viranomaisten välisen ja komission ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kanssa tehtävän yhteistyön osalta. Siinä huomioidaan lisäksi asiaankuuluvien unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen velvollisuudet niihin sovellettavan oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Kriittistä infrastruktuuria koskevat kriisitoimet täydentävät muita unionin tason, kansallisia ja alakohtaisia kriisinhallintamekanismeja, jotka tukevat monialaista koordinointia.

Tietojen luottamuksellisuus

Kriittistä infrastruktuuria koskevassa suunnitelmassa otetaan huomioon kriittistä infrastruktuuria ja kriittisiä toimijoita koskevien turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaamisen tärkeys.

3. Asiaan liittyvät toimijat

Kukin jäsenvaltio ja jäljempänä a–e alakohdassa tarkoitetut asiaan liittyvät unionin toimielimet, elimet, toimistot ja virastot määrittävät niihin sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti kullekin kriittisen infrastruktuurin merkittävälle poikkeamalle asiaankuuluvan toimijan tai asiaankuuluvat toimijat sen perusteella, mistä alasta tai aloista ja millaisesta poikkeamasta on kyse.

a) Jäsenvaltiot

- toimivaltaiset viranomaiset (esim. kriittisestä infrastruktuurista vastaavat viranomaiset, kunkin alan viranomaiset, direktiivin (EU) 2022/2557 9 artiklan 2 kohdan nojalla nimetyt tai perustetut keskitetyt yhteyspisteet, direktiivin (EU) 2022/2557 9 artiklan 1 kohdan nojalla nimetyt tai perustetut viranomaiset);

- tarvittaessa direktiivin (EU) 2022/2555 16 artiklassa tarkoitettu Euroopan kyberkriisien yhteysorganisaatioiden verkosto (EU-CyCLONe);

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80).

[2] Komission suositus (EU) 2017/1584, annettu 13 päivänä syyskuuta 2017, koordinoidusta reagoinnista laajamittaisiin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja -kriiseihin (EUVL L 239, 19.9.2017, s. 36).

[3] Komission tiedonanto ”Liikennealaa koskeva varautumissuunnitelma” (COM/2022/211 final).

[4] Perustettu ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 24 tammikuuta 2019 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/123 19 artiklan nojalla.

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä ja direktiivin 2008/114/EY kumoamisesta (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 164).

- direktiivin (EU) 2022/2555 14 artiklassa tarkoitettu yhteistyöryhmä;

- tarvittaessa myös muut sidosryhmät, mukaan lukien yksityisen sektorin toimijat tai henkilöt, kuten kriittisen infrastruktuurin ylläpitäjät, mukaan lukien kriittisiksi toimijoiksi määritellyt;

- ministerit, joiden vastuulla on kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyky ja/tai ministerit, jotka vastaavat niistä aloista, joihin kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama eniten vaikuttaa.

b) Neuvosto

- vuorossa oleva puheenjohtajavaltio;

- asiaan liittyvät työryhmät, kuten pelastuspalvelutyöryhmä, mukaan lukien kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä alaryhmä PROCIV-CER, sekä kyseisen työryhmän puheenjohtaja sen mukaan, mihin alaan tai aloihin poikkeama vaikuttaa ja millainen poikkeama on kyseessä, kuten esimerkiksi kyberkysymysten horisontaalinen työryhmä ja resilienssin parantamisen ja hybridiuhkien torjunnan horisontaalinen työryhmä;

- jäsenvaltioiden hallitusten pysyvien edustajien komitea (Coreper), poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea ja IPCR, joita kaikkia neuvoston pääsihteeristö tukee.

c) Komissio, mukaan lukien komission asiantuntijaryhmät

- nimetty johtava yksikkö (riippuen alasta), jota tukevat EU:n hätäavun koordinointikeskus ympärivuorokautisen operatiivisen kriisitoiminnan keskuksena sekä aihepiiristä yleisesti vastaava muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto; lisäksi rajat ylittävien poikkeamien sattuessa tukena ovat muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto ja muut asiaan liittyvät komission yksiköt;

- viestinnän pääosasto ja tiedotuspalvelu;

- terveyshätätilanteiden valmiusviranomainen (HERA);

- direktiivillä (EU) 2022/2557 perustettu kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä, jonka puheenjohtajana toimii komission edustaja (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto) sekä tarvittaessa muut asiaan liittyvät asiantuntijaryhmät ja komiteat;

- hätäavun koordinointikeskus, joka on perustettu Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin puitteissa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1313/2013/EU[6] (Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin alainen ympärivuorokautinen hätäavun koordinointikeskus, joka on sijoitettu EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston yhteyteen);

- direktiivin (EU) 2022/2555 14 artiklassa tarkoitettu yhteistyöryhmä;

EU:n kyberturvallisuuden tilannetietoisuus- ja analyysikeskus (*Cyber Situational Awareness and Analysis Centre*);

- asetuksen (EU) 2022/2371 4 artiklassa tarkoitettu terveysturvakomitea[7];

---

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924).

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2371, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, rajatylittävistä vakavista terveysuhkista ja päätöksen N:o 1082/2013/EU kumoamisesta (EUVL L 314, 6.12.2022, s. 26).

- komission pääsihteeristö (ARGUS-sihteeristö) ja (apulais)pääsihteeri (ARGUS-järjestelmä), henkilöstöhallinnon ja turvallisuustoiminnan pääosasto (turvallisuudesta vastaava linja);

- muut asiaan liittyvät komission asiantuntijaryhmät, jotka avustavat komissiota hätä- tai kriisitilanteessa toteutettavien toimien koordinoinnissa;

- muut kriisinhallintaverkostot, mukaan lukien alakohtaiset verkostot (esim. liikenteen ja liikkumisen pääosaston hallinnoima liikennealan yhteyspisteiden verkosto, toimielinten välinen kyberkriisityöryhmä[8] ja Euroopan ilmaliikenteen kriisien koordinointiyksikkö);

- Euroopan komission puheenjohtaja ja/tai asiasta vastaava varapuheenjohtaja tai komission jäsen.

d) EUH

- yhtenäinen tiedustelun analysointikyky (SIAC), joka koostuu EU:n tiedusteluanalyysikeskuksesta (EU INTCEN) ja EU:n tiedustelusta vastaavasta osastosta (EUMS INT);

- kriisinhallintakeskus;

- unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja/Euroopan komission varapuheenjohtaja.

e) Asiaan liittyvät unionin elimet ja toimistot sekä virastot, kuten Europol, sen mukaan, mitä aloja poikkeama koskee[9].

4. Vuorovaikutus muiden asiaan liittyvien kriisinhallintamekanismien ja -välineiden kanssa

Kriittistä infrastruktuuria koskeva suunnitelma on joustava väline sellaisten eri toimien kartoittamiseen, joita voidaan toteuttaa osittain tai kokonaan hyödyntämällä jo olemassa olevia järjestelyjä riippuen kriittisen infrastruktuurin poikkeaman luonteesta ja vakavuudesta sekä operatiivisen ja strategisen/poliittisen koordinoinnin tarpeesta.

a) EU:n protokolla hybridiuhkien torjumiseksi[10]

Hybridiuhkatilanteissa[11] sovellettavassa EU:n protokollassa esitetään prosessit ja välineet, joita sovelletaan, kun on kyse hybridiuhasta tai -kampanjasta.

---

[8] Epävirallinen ryhmä, jossa ovat edustettuina asiaan liittyvät komission yksiköt, EUH, Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto (ENISA), Unionin toimielinten, elinten ja virastojen tietotekniikan kriisiryhmä (CERT-EU) ja Europol, ja jonka puheenjohtajina toimivat viestintäverkkojen, sisältöjen ja teknologian pääosasto ja EUH.

[9] Kuten Europol liikenteen alalla: Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto (EASA), Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA) ja Euroopan rautatievirasto (ERA); terveysalalla: Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) ja Euroopan lääkevirasto (EMA); energia-alalla: energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER); avaruusalalla: Euroopan unionin avaruusohjelmavirasto (EUSPA); elintarvikealalla: Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA); merenkulkualalla: Euroopan kalastuksenvalvontavirasto (EFCA); kyberturvallisuuden alalla: Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto (ENISA), tietoturvaloukkauksiin reagoivat ja niitä tutkivat yksiköt (CSIRT-yksiköt) ja EU:n toimielinten, elinten ja virastojen tietotekniikan kriisiryhmä (CERT EU).

[10] Joint Staff Working Document - EU Protocol for countering hybrid threats SWD(2023)116 final.

Mikäli kriittisen infrastruktuurin merkittävällä poikkeamalla on hybridiulottuvuus, EU:n protokollaa sovelletaan tarpeen mukaan kriittistä infrastruktuuria koskevaa suunnitelmaa täydentävästi, esimerkiksi kyseisen poikkeaman hybridiulottuvuuksia koskevan tiedon hankintaa ja analysointia ja niistä tiedottamista sekä ulkoisten kumppanien kanssa tehtävää yhteistyötä varten.

b) Suunnitelma koordinoidusta reagoinnista laajamittaisiin rajat ylittäviin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja - kriiseihin

Tätä kybersuunnitelmaa sovelletaan laajamittaisiin rajat ylittäviin poikkeamiin, joista aiheutuvat häiriöt ovat liian laajoja, jotta asianomainen jäsenvaltio voisi käsitellä niitä yksin, tai jotka koskevat kahta tai useampaa jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä ja joilla on teknisesti tai poliittisesti niin laaja ja merkittävä vaikutus, että ne edellyttävät pikaista poliittista koordinointia ja reagointia unionin poliittisella tasolla.

Mikäli kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama tapahtuu yhtä aikaa kuin jokin laajamittainen kyberturvallisuuspoikkeama tai vaikuttaa liittyvän sellaiseen, asiaankuuluvat neuvoston työryhmät määrittävät asianmukaisen operatiivisen tason koordinoinnin esimerkiksi EU-CyCLONen kanssa tai kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän ja yhteistyöryhmän yhteisessä kokouksessa. Koordinoinnin tarkoituksena on määrittää, mikä toimija voi tehokkaimmin vastata kriittisen infrastruktuurin merkittävään poikkeamaan ja millä välineillä tai mekanismeilla siten, ettei synny päällekkäisyyksiä tai rinnakkaisia toimintalinjoja.

c) Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismi ja EU:n hätäavun koordinointikeskus

Unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU mukaisesti unionin pelastuspalvelumekanismin puitteissa suoritettavat operatiiviset toimet luonnon ja ihmisen aiheuttaman katastrofin tai välittömästi uhkaavan katastrofin (mukaan lukien katastrofit, joihin liittyy kriittisen infrastruktuurin häiriöitä) yhteydessä unionissa ja unionin ulkopuolella toteutetaan EU:n hätäavun koordinointikeskuksen eli komission ympärivuorokautisen operatiivisen kriisitoiminnan keskuksen johdolla. Tällaisissa tapauksissa EU:n hätäavun koordinointikeskus voi antaa ennakkovaroituksia ja tiedotuksia, tarjota analyysejä, tukea tiedonvaihtoa ja – mikäli jokin jäsenvaltio aktivoi unionin pelastuspalvelumekanismin – toimittaa katastrofialueille operatiivista apua ja asiantuntijoita. Lisäksi hätäavun koordinointikeskus voi helpottaa alakohtaista ja monialaista koordinointia sekä unionin tasolla että unionin ja asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten välillä, mukaan lukien pelastuspalvelutoiminnasta ja kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvystä vastaavat tahot.

d) Muut alakohtaiset tai monialaiset mekanismit ja välineet

Kriittistä infrastruktuuria koskeva suunnitelma ei ole päällekkäinen muiden alakohtaisten tai monialaisten kriisinhallintavälineiden tai koordinointimekanismien kanssa. Jos alalla, johon poikkeama vaikuttaa, on jo käytössä tällaisia välineitä tai mekanismeja, kriittistä infrastruktuuria koskevaa suunnitelmaa voidaan käyttää sen soveltamisalalla näitä alakohtaisia tai monialaisia välineitä tai mekanismeja täydentävästi, mutta se ei korvaa niitä. Toimijoiden välisen koordinoinnin onnistuminen on taattava, jotta päällekkäisyyksiä ei synny.

---

[11] Hybridiuhkilla tarkoitetaan erilaisia pakottavia ja turvallisuutta vaarantavia toimia ja perinteisiä ja uusia menetelmiä, joita valtiolliset tai valtiosta riippumattomat toimijat voivat käyttää koordinoidusti tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ylittämättä sotatilan virallisen julistamisen kynnystä, ks. hybridiuhkien torjuntaa koskeva EU:n protokolla.

Tämä voisi toteutua esimerkiksi komission sisäisen yleishälytysjärjestelmän ARGUSin avulla EU:n hätäavun koordinointikeskuksen tuella ja/tai IPCR:n koordinointikokouksissa.

OSA II: TIEDONVAIHTO JA KOORDINOITU REAGOINTI

Jäljempänä kuvatut toimet koostuvat yhteistyömuodoista, joita ovat tiedonvaihto, koordinoitu viestintä ja reagointi. Rakenne vastaa neuvoston IPCR-kriisinkoordinointimekanismin toimintatiloja, ja siinä otetaan laajemmin huomioon mahdollisuudet hyödyntää EU:n tasolla jo olemassa olevia kriisinkoordinointimekanismeja. Tämä rakenne osoittaa, kuinka nämä yhteistyömuodot sijoittuisivat rakenteeseen niitä käytettäessä. Useimmat näistä toimista voidaan kuitenkin toteuttaa itsenäisesti, eivätkä ne riipu mekanismin käytöstä vaan pikemminkin täydentävät sitä. Toimet on esitetty aikajärjestyksessä ottaen kuitenkin huomioon, että laajamittaisen, kriittisen infrastruktuurin merkittäväksi poikkeamaksi katsottavan kriisin sattuessa useita toimia voidaan toteuttaa samanaikaisesti ja jatkuvasti.

1. TIETOJENVAIHTO

(a) Operatiivisella tasolla

Jäsenvaltiot, joihin kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama vaikuttaa, toteuttavat omat varautumistoimensa sekä huolehtivat siitä, että toimet koordinoidaan asiaankuuluvien kansallisten kriisinhallintamekanismien kanssa ja että niihin osallistuvat kaikki tarvittavat kansalliset, alueelliset ja paikalliset tahot.

Pelastuspalveluavun koordinointi jäsenvaltioiden ja komission välillä varmistetaan hätäavun koordinointikeskuksen kautta unionin pelastuspalvelumekanismin puitteissa, mikäli se on tarpeen.

i) Tiedonvaihto ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ilmoitukset

Direktiivin (EU) 2022/2557 15 artiklan mukaisen ilmoitusvelvollisuuden lisäksi niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla, joihin kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama vaikuttaa, on velvollisuus ilmoittaa ja tiedottaa viipymättä vuorossa olevalle neuvoston puheenjohtajavaltiolle ja komissiolle niiden keskitettyjen yhteyspisteiden kautta kaikista kriittisen infrastruktuurin ylläpitäjiltä, kriittisiltä toimijoilta tai muista lähteistä saamistaan asiaan vaikuttavista tiedoista sekä aktivoituja kriisinhallintamekanismeja koskevista tiedoista. Komission osalta EU:n hätäavun koordinointikeskus huolehtii ympärivuorokautisista operatiivisista yhteyksistä ja valmiuksista sekä koordinoi, seuraa ja tukee reaaliaikaisesti unionin tason reagointia hätätilanteisiin. Samalla se toimii operatiivisena keskuksena, joka palvelee jäsenvaltioita ja komissiota ja edistää monialaista lähestymistapaa katastrofihallintaan.

Tällainen tiedonvaihto koskee kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman luonnetta ja syytä, siitä aiheutuvan häiriön havaittua tai arvioitua vaikutusta kriittiseen infrastruktuuriin ja keskeisten palvelujen tarjontaan, poikkeaman seurauksia eri aloilla ja maiden rajojen yli sekä kansallisia tai asiaan liittyvien muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa yhteistyössä tehtyjä tai suunniteltuja lieventäviä toimia olemassa olevien järjestelyjen pohjalta, kuten direktiivin (EU) 2022/2557 9 ja 15 artiklan mukaiset tiedonvaihtojärjestelyt. Tämän ilmoittaminen ei vie resursseja, joita kriittinen infrastruktuuri tai joissakin tapauksissa kriittinen toimija tai jäsenvaltio tarvitsevat poikkeaman käsittelyyn, jonka on oltava ensisijaista.

Jatkotoimien varmistamiseksi hätäavun koordinointikeskus tai ilmoituksen saaneet kriittisen infrastruktuurin merkittävästä poikkeamasta kärsineistä aloista vastaavat komission yksiköt

ilmoittavat poikkeamasta muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston yhteyspisteelle ja komission pääsihteeristölle. Sillä välin hätäavun koordinointikeskus käynnistää tapahtumien seurannan, mikäli se ei ole jo niin tehnyt, etenkin jos yksi tai useampi poikkeaman kokeneista jäsenvaltioista on aktivoinut unionin pelastuspalvelumekanismin.

Jos tiedoilla saattaa olla merkitystä kyberturvallisuusulottuvuuden kannalta tai ne saattavat liittyä kyberturvallisuuspoikkeamaan, komissio jakaa asiaa koskevat tiedot Euroopan kyberkriisien yhteysorganisaatioiden verkostolle (EU-CyCLONe).

Direktiivin (EU) 2022/2557 mukaisten toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on viipymättä toimittava yhteistyössä ja vaihdettava tietoja muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa direktiivin (EU) 2022/2555 mukaisesti kyberturvallisuuspoikkeamien ja kriittisiin toimijoihin vaikuttavien poikkeamien sattuessa, myös kriittisten toimijoiden toteuttamissa kyberturvallisuustoimissa ja fyysisissä toimissa.

Meriasioissa toimivaltaiset kansalliset viranomaiset harkitsevat mahdollisuutta käyttää yhteistä merialueiden valvonnan tietojenvaihtoympäristöä (CISE), jonka kautta tietoa voi jakaa ilman viivytystä.

ii) Asiantuntijakokousten järjestäminen

Komissio kutsuu mahdollisimman pian koolle kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän helpottamaan tiedonvaihtoa poikkeamasta (luonne, syy, vaikutus, seuraukset eri aloilla ja maiden rajojen yli) ja toimenpiteistä, kuten riskienvähentämistoimista ja poikkeaman kohteeksi joutuneille jäsenvaltioille tarjottavasta teknisestä tuesta asiaankuuluvien kriittisestä infrastruktuurista vastaavien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten ja asiaankuuluvien unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen välillä. Kunkin poikkeaman kannalta keskeiset komission yksiköt osallistuvat tiiviisti ryhmän kokoukseen, jotta ne voivat tarvittaessa jakaa olemassa olevien alakohtaisten välineiden avulla hankittua tietoa. Sellaisissa poikkeamatilanteissa, jotka liittyvät sekä kyberturvallisuuteen että fyysiseen turvallisuuteen, asiaankuuluvat komission yksiköt, CERT-EU ja tarpeen mukaan EUH ilmoittavat asiasta välittömästi toimielinten väliselle kyberkriisityöryhmälle ja asiaankuuluvien yhteistyöryhmien puheenjohtajille direktiivin (EU) 2022/2555 14 artiklan mukaisesti sekä tarpeen mukaan myös EU-CyCLONelle, ja kuulevat niitä koordinointitoimien tarpeesta. Yhteisymmärryksessä asiaankuuluvien puheenjohtajien kanssa komissio (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto ja viestintäverkkojen, sisältöjen ja teknologian pääosasto) voi ehdottaa häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän ja yhteistyöryhmän yhteistä kokousta, jonka tarkoituksena on tilannekuvan yhdenmukaistaminen ja reagoinnin koordinointi.

Jos kyseessä on monialainen kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama, joka edellyttää tai todennäköisesti edellyttää unionin tason seurausten hallintaa, komissio voi kutsua koolle kaikki asiaan liittyvät sidosryhmät monialaisiin koordinointikokouksiin.

Mikäli kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama vaikuttaa myös EU:n ulkopuoliseen maahan, komissio kuulee asianomaisen maan toimivaltaista viranomaista ja voi kutsua sen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kokoukseen.

iii) Komission ja unionin virastojen tarjoama tuki

Europol esittää tarvittaessa ja tehtävänsä mukaisesti unionin tason tilanneraportin. Muut unionin virastot ilmoittavat merkitykselliset tilannekuvaan vaikuttavat tai kriittisen infrastruktuurin merkittävää poikkeamaa koskevaan koordinoituun reagointiin liittyvät tiedot tarvittaessa ja tehtävänsä mukaisesti vastuupääosastolleen, joka ilmoittaa niistä edelleen komissiolle (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosastolle, joka toimii kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän puheenjohtajana).

Komissio voi edistää tilannetietoisuutta hyödyntämällä unionin avaruusohjelman[12] resursseja, kuten Copernicusta, Galileoa ja EGNOS-järjestelmää, tarpeen mukaan ja sovellettavan oikeudellisen kehyksen mukaisesti.

(b) Strategisella tasolla

i) Tilannekuvaraporttien laatiminen

Komissio laatii kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kokouksessa tai asiaan liittyvien yksiköiden, asiantuntijaryhmien tai verkostojen kanssa pidetyissä yhteisissä kokouksissa jaettujen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten antamien tietojen pohjalta tilannekuvaraportin, jossa hyödynnetään myös muita saatavilla olevia tietoja.

Raportissa otetaan tarvittaessa huomioon asiaan liittyvien EU:n tason kyberturvallisuuden näkökulmasta laadittujen riskinarviointien ja riskiskenaarioiden päätelmät, mukaan lukien komission, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja yhteistyöryhmän laatimat arvioinnit ja skenaariot.

Mikäli IPRC-kriisinhallintamekanismi aktivoidaan, kyseistä raporttia voidaan hyödyntää komission yksiköiden ja EUH:n laatimassa yhteisen tilannetietoisuuden ja -analyysin (ISAA) raportissa.

SIAC esittää poikkeamatilanteesta tarvittaessa ajantasaisen tiedustelutietoihin perustuvan arvion.

ii) Unionin kriisinkoordinointimekanismien aktivointi ja unionin välineiden käyttö

Hätäavun koordinointikeskus käynnistää poikkeamaan liittyvän tilannekuvatuen tarvittaessa etenkin, jos kyseinen tapahtuma johtaa unionin pelastuspalvelumekanismin aktivointiin.[13] Lisäksi jäsenvaltiot, joihin poikkeama vaikuttaa, voivat pyytää Copernicuksen hätätilanteiden hallintapalveluilta satelliittikuvia omista alueistaan.

Mikäli komission laajuisesti jaetun tiedon jakaminen EUH:lle ja asiaan liittyville unionin virastoille katsotaan aiheelliseksi, asian käsittelyä johtava pääosasto tai muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto aktivoi komission sisäisen kriisikoordinointiprosessin nopean yleishälytysjärjestelmän ARGUSin ensimmäisen vaiheen yhdessä pääsihteeristön kanssa kirjaamalla tapahtuman yleishälytysjärjestelmän IT-työkaluun.

Vuorossa oleva Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajavaltio voi aktivoida IPCR-järjestelyt tiedonvaihdon yhteistyömuodossa, jolloin komissio ja EUH laativat ISAA-raportteja toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta ja tarpeen mukaan myös muista lähteistä saatujen tietojen pohjalta. Tietyin edellytyksin vuorossa oleva neuvoston puheenjohtajavaltio tai komissio voi perustaa IPCR-verkkoalustalle seurantasivun myös ilman, että IPCR-järjestelyt aktivoidaan.

Myös muita (alakohtaisia) unionin kriisinhallintamekanismeja ja työkaluja voidaan tarvittaessa aktivoida niitä koskevien menettelyjen mukaisesti. Komissio varmistaa näiden mekanismien ja välineiden koordinoinnin.

---

[12] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/696, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, unionin avaruusohjelman ja Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 69).

[13] Esimerkiksi mediaseurannan tuotteiden, pelastuspalveluviestien, analyyttisten katsausten, humanitaarisen avun ja pelastuspalveluasioiden pääosaston (ECHO) päivittäisten karttojen ja tiedotteiden sekä muiden räätälöityjen tuotteiden julkaiseminen.

Jos fyysinen poikkeama tapahtuu samanaikaisesti direktiivin (EU) 2022/2555 6 artiklan 7 kohdassa määritellyn laajamittaisen kyberturvallisuuspoikkeaman kanssa tai vaikuttaa liittyvän sellaiseen, vuorossa oleva neuvoston puheenjohtajavaltio voi arvioida kybersuunnitelman perusteella, minkä laajuinen operatiivisen tason koordinointi, erityisesti EU CyCLONen ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmän tuella, on aiheellista.

iii) Julkisen viestinnän koordinointi

Jäsenvaltiot, joihin kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama vaikuttaa, koordinoivat kansallisten toimivallan mukaisesti omaa kriisiviestintäänsä mahdollisuuksien mukaan. IPCR-kriisiviestintäverkosto voi tarvittaessa osallistua koordinointiin.

Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevä ryhmä sekä jäsenvaltiot, joihin poikkeama vaikuttaa, tukevat julkisen viestinnän linjan määrittämistä tarpeen mukaan yhteisen tilannekuvan pohjalta.

Europol ja muut asiaankuuluvat unionin virastot koordinoivat julkista viestintäänsä yhdessä komission tiedotuspalvelun kanssa yhteisen tilannekuvan pohjalta.

Jos kriittisen infrastruktuurin merkittävällä poikkeamalla on ulkoinen, hybridi- tai yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvä ulottuvuus, julkinen viestintä koordinoidaan EUH:n ja komission tiedotuspalvelun kanssa hybridiuhkien torjuntaa koskevan EU:n protokollan[14] mukaisesti.

2. REAGOINTI (ELI TIEDONVAIHTO-KOHDASSA LUETELLUT JATKUVAT TOIMET JA STRATEGISEN/POLIITTISEN TASON LISÄTOIMET)

(a) Strategisella tasolla

i) Tilanneraporttien jatkuva tuottaminen

Neuvoston pelastuspalvelutyöryhmän kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevälle alaryhmälle (PROCIV-CER) ilmoitetaan poliittisten/strategisten tilanneraportin laatimisesta (esim. ISAA-raportti IPCR-kriisinhallintamekanismin aktivoinnin tapauksessa tai komission laatima yhteinen tilannekuvaraportti). Se valmistelee tarpeen mukaan Coreperin kokouksen, mikäli sitä ei ole vielä kutsuttu koolle, tai poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean kokouksen.

SIAC tiivistää yhteydenpitoaan jäsenvaltioiden tiedustelupalvelujen kanssa, kokoaa yhteen kaiken lähdetiedon ja laatii poikkeamasta analyysin ja arvion ja päivittää niitä tarpeen mukaan.

ii) Unionin kriisinkoordinointimekanismien täysimittainen aktivointi ja unionin välineiden käyttö

Jos komission puheenjohtaja käynnistää komission sisäisen ARGUS-yleishälytysjärjestelmän toisen vaiheen, kriisinkoordinointikomitea kutsutaan nopeasti koolle yhteen tai useampaan kokoukseen, johon osallistuvat asianomaiset komission yksiköt ja EU:n virastot sekä tarvittaessa EUH, koordinoimaan kaikkia kriittisen infrastruktuurin merkittävään poikkeamaan liittyviä näkökohtia.

Mikäli neuvoston puheenjohtajavaltio aktivoi IPCR-kriisinhallintamekanismin täysimittaisesti:

[14] Joint Staff Working Document - EU Protocol for countering hybrid threats SWD(2023)116 final.

- Puheenjohtajavaltio kehottaa järjestämään hyvissä ajoin epävirallisen pyöreän pöydän kokouksen, johon osallistuvat asiaan liittyvät kansalliset, eurooppalaiset ja kansainväliset toimijat. Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän puheenjohtajana toimiva komission edustaja (muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto) voi kertoa siellä aiemmista ryhmän kokouksista tarvittaessa komission muiden yksiköiden ja EUH:n täydennyksellä.

- SIACia ja asiaankuuluvia unionin virastoja voidaan pyytää esittämään tässä kokouksessa tilannekatsaus kriittisen infrastruktuurin merkittävästä poikkeamasta.

ISAA:n johtava yksikkö (komissiossa tai EUH:ssa) valmistelee ISAA-raportin asiaan liittyvien komission yksiköiden, unionin toimistojen, elinten ja virastojen sekä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toimittamien tietojen pohjalta. Jäsenvaltioita pyydetään osallistumaan IPCR-verkkofoorumin kautta ISAA-raporttien laatimiseen.

Mikäli kriittisen infrastruktuurin merkittävällä poikkeamalla on merkitystä kansainvälisen turvallisuuden kannalta, komission yksiköt ja EUH voivat järjestää häiriönsietokykyä koskevan EU:n ja Naton jäsennellyn vuoropuhelun kokouksen edistääkseen yhteistä tilannekuvaa sekä tiedonvaihtoa unionin ja Naton toteuttamista toimista.

iii) Julkinen viestintä

Neuvosto on vastuussa yhteisen julkisen viestinnän valmistelusta. IPCR-kriisinhallintamekanismilla perustettu kriisiviestintää koskeva epävirallinen tukiverkosto voi avustaa sitä tässä työssä. Myös komission tiedotuspalvelu valmistelee tarvittaessa julkista viestintää.

Jos kriittisen infrastruktuurin merkittävällä poikkeamalla on ulkoinen, hybridi- tai yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvä ulottuvuus, julkinen viestintä koordinoidaan EUH:n ja komission tiedotuspalvelun kanssa.

iv) Jäsenvaltioiden tukeminen ja tehokas reagointi

Neuvoston puheenjohtajavaltio voi kutsua koolle kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän alaryhmän PROCIV-CER:n tukemaan IPCR-kriisinhallintamekanismin puitteissa tehtäviä toimia, jos mekanismi aktivoidaan.

Jäsenvaltiot, joihin kriittisen infrastruktuurin merkittävä poikkeama vaikuttaa, voivat pyytää kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä käsittelevän ryhmän kautta muilta jäsenvaltioilta tai asiaankuuluvilta unionin toimielimiltä, elimiltä tai virastoilta teknistä tukea, kuten tiettyä asiantuntemusta kyseisen poikkeaman haittavaikutusten lieventämiseen.

Jäsenvaltiot, joihin poikkeama vaikuttaa, voivat myös pyytää komissiolta tai asianomaisilta unionin virastoilta teknistä ja/tai taloudellista tukea. Komissio arvioi yhteistyössä asiaankuuluvien unionin virastojen kanssa mahdollisuudet tuen antamiseen ja ryhtyy tarvittaessa unionin tasolla teknisiin lievittämistoimiin niihin sovellettavien menettelyjen mukaisesti ja koordinoi kyseisen poikkeaman vaikutusten vähentämiseen tai estämiseen tarvittavia teknisiä valmiuksia.

Erityisesti unionin pelastuspalvelumekanismin yhteydessä valtiot, joihin poikkeama on vaikuttanut, voivat pyytää apua yhteisen hätäviestintä- ja tietojärjestelmän (CECIS) kautta, minkä jälkeen hätäavun koordinointikeskus pyrkii koordinoimaan jäsenvaltioiden ja unionin pelastuspalvelumekanismiin osallistuvien maiden tarjoamaa sekä rescEU:n kautta tarjottavaa apua.

Toimivaltuuksiensa puitteissa ja pyynnöstä Europol ja muut asiaan liittyvät unionin virastot tukevat kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman tutkinnassa jäsenvaltioita, joihin poikkeama vaikuttaa.

(b) Poliittisella tasolla

Neuvoston puheenjohtajavaltio voi harkita tarvetta järjestää pyöreän pöydän IPCR-kokouksia, neuvoston työryhmien kokouksia, Coreperin kokouksia, ministerineuvoston kokouksia ja/tai huippukokouksia keskustelemaan kriittisen infrastruktuurin merkittävän poikkeaman mahdollisista syistä ja odotettavissa olevista seurauksista jäsenvaltioille ja unionille, sopimaan yhteisistä suuntaviivoista sekä tukemaan jäsenvaltioita, joihin poikkeama vaikuttaa, sen seurausten lieventämisessä.

Kaavio 1: Kaaviokuva kriittistä infrastruktuuria koskevasta suunnitelmasta

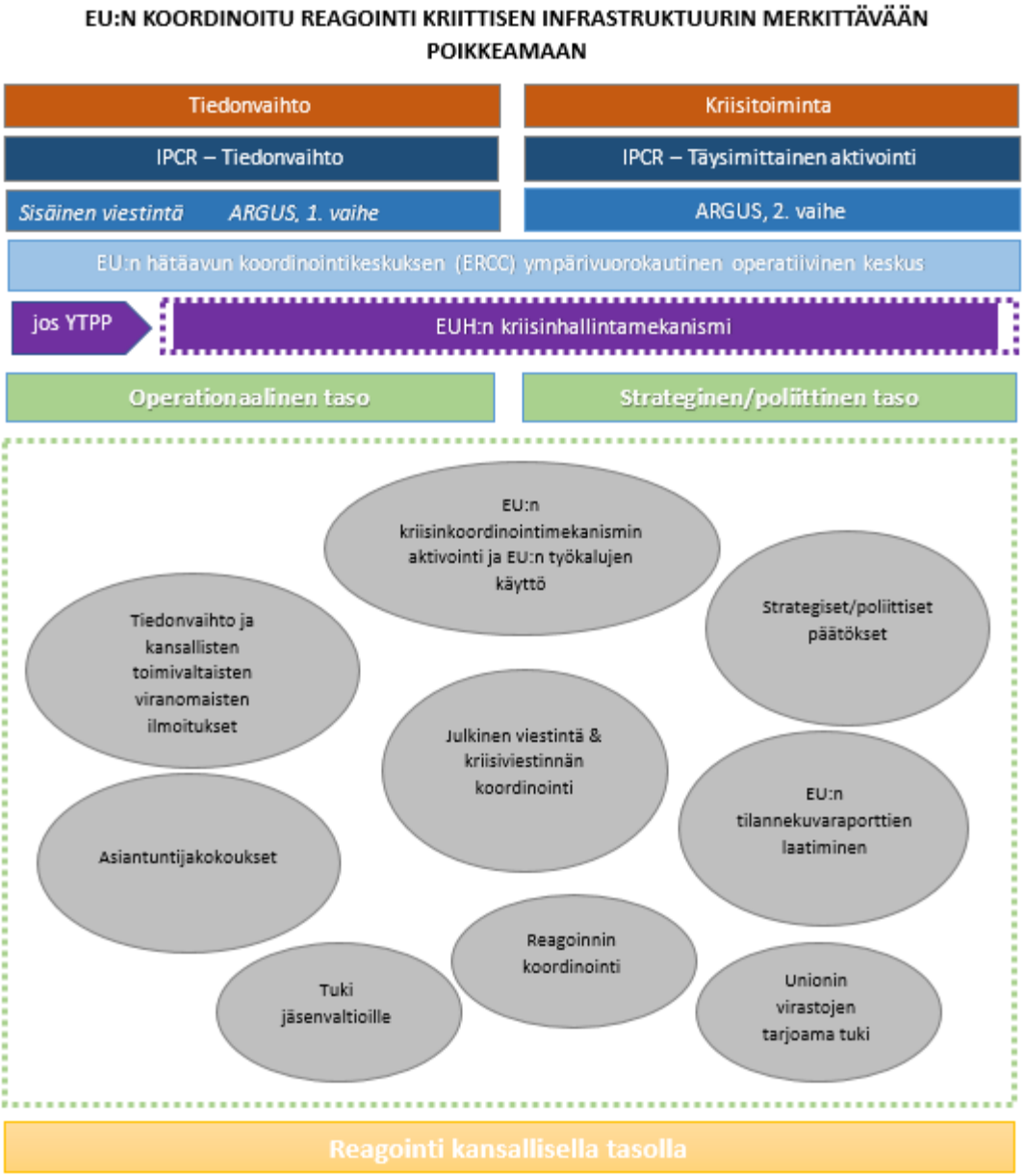

Kaavio 2: Kriittistä infrastruktuuria koskevan suunnitelman mukainen päätös